

AGENDA

Møte i Sørlandsrådet

Dato/tid: 04.04.18 kl. 13.00 – 17.00, (det serveres lunsj fra klokken 12.30)
Møtested: Mandal, Buen kulturhus
Møteleder: Terje Damman

Innkalte

Medlemmer:

Vest-Agder fylkeskommune: Fylkesordfører Terje Damman og Randi Øverland
 Aust-Agder fylkeskommune: Fylkesordfører Gro Bråten og Torunn Ostad
 Kristiansand kommune: Ordfører Harald Furre
 Arendal kommune: Ordfører Robert Cornells Nordli
 Østre Agder regionråd: Leder Per Kristian Lunden
 Setesdal regionråd: Leder Bjørn Ropstad
 Knutepunkt Sørlandet regionråd: Leder Gro Anita Mykjåland
 Lindesnes regionråd: Leder Helge Sandåker
 Lister regionråd: leder Arnt Abrahamsen
Observatører: Tine Sundtoft, Arild Eielsen, Tor Sommerseth, Harald Danielsen, Jan Inge Tungesvik.

Øvrige deltakere i møtet: Tour des fjords: Roy Hegreberg
 Sørlandet sykehus HF: Per B. Qvarnstrøm, Frode Gallefoss og Else Kristin Reitan
 Oxford Research: Kristian Rostoft Boysen og Tor Egil Viblemo

Møte er åpent for alle interesserte

Sak	TEMA	Ansvar
09/18	Godkjenning av innkalling Forslag til vedtak: Innkallingen godkjennes u.a.	Terje Damman
10/18	Godkjenning av agenda Forslag til vedtak: Agendaen godkjennes u.a.	Terje Damman
11/18	Godkjenning av referat fra møte 31.01.2018 (vedlegg 1 og 1a) Forslag til vedtak: Referatet godkjennes u.a.	Terje Damman
12/18	Tour des Fjords 2018 Orientering ved prosjektleder Roy Hegreberg	

	<p>Forslag til vedtak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saken tas til orientering 	
13/18	<p>Sørlandet Sykehus:</p> <p>Universitetssykehus på Agder? Informasjon fra prosjekt/kartleggingsfase</p> <p>Presentasjon i møte v/ kst. adm. direktør Per B. Qvarnstrøm, Forskningssjef Frode Gallefoss og prosjektleder Else Kristin Reitan, Sørlandet sykehus HF</p> <p>Videre oppfølging:</p>	
14/18	<p>Saker til Sørlandstinget 1. juni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Levekårssatsing Agder • Likestilt arbeidsliv • Andre saker 	
15/18	<p>Politisk verksted Levekårssatsing Agder (ramme på inntil 2.5 timer)</p> <p>Bakgrunn</p> <p>23. mars 2017 anmodet Sørlandstinget fylkeskommunene om å koordinere en helhetlig og langsiktig levekårssatsing. Fylkeskommunene har tatt denne utfordringen. Sørlandsrådet har, etter vedtaket i Sørlandstinget, satt levekår på agendaen i alle møtene.</p> <p>Agder skårer under landsgjennomsnitt på flere sentrale levekårsindikatorer. På tross av levekårssatsing over lang tid så vedvarer problemene. Satsingen må derfor fortsette og kanskje må noe må gjøres annerledes. Det er enighet om at godt arbeid som virker må videreføres men det er også enighet om at regionen må bli enige om nye arbeidsmetoder.</p> <p>Fylkeskommunene har derfor bestilt en ekstern utredning som skal gi anbefalinger på om og hvordan metodikken og erfaringen fra områdesatsing kan gjenbrukes i en regional kontekst. Det er nødvendig å bli enige om en metodikk som støtter kommunene på en god måte, prioritere hvilke tiltak og hvordan disse skal effektivt og prosesser for involvering og brukermedvirkning.</p> <p>I dette bildet blir det viktig å avklare hva den enkelte kommune selv har kapasitet til og bør ta ansvar for og hvilken rolle fylkeskommunen bør ta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innledning ved Kristin Tofte Andresen, kst. fylkesrådmann i Vest-Agder • Foreløpige anbefalinger til en regional områdesatsing i Agder? v/ Oxford Research <p>Kort beinstrekk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forberedte innlegg ved Gro Bråten og Harald Furre • Politisk debatt i Sørlandsrådet med hovedvekt på følgende: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Hvilke oppgaver bør kommunene selv ta ansvar for ➢ Hvilken rolle, ansvar og kompetanse bør fylkeskommunen ha? ➢ Hva er det viktigste politiske ansvaret/grepet i levekårssatsingen? 	

<p>➤ Hva skal egentlig til for å få resultater?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videre prosess med søknad og forankring/involvering mot sentrale aktører 		
16/18	<p>Neste møte 13. Juni kl. 13.00 – 17.00</p> <p>Sted: avklares Foreløpige saker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hovedtema kommunikasjon • Oppfølging saker fra Sørlandstinget • Semesterplan høst 2017 <ul style="list-style-type: none"> ○ Regionplan Agder 2030 ○ Levekårssatsing Agder ○ Klimaveikart Agder • Andre saker 	
17/18	Evt.	

Vedlegg 1:

REFERAT til godkjenning

Møte i Sørlandsrådet

Dato/tid: 31.01.18 kl. 09.00 – 13.00

Møtested: Arendal Tyholmen hotell

Møteleder: Terje Damman

Referent: Inger N. Holen

Til stede:

Vest-Agder fylkeskommune:	Fylkesordfører Terje Damman og opposisjonsleder Randi Øverland
Aust-Agder fylkeskommune:	Fylkesordfører Gro Bråten og opposisjonsleder Torunn Ostad
Kristiansand kommune:	Ordfører Harald Furre
Arendal kommune:	Ordfører Robert Cornels Nordli
Østre Agder regionråd:	Styreleder Per Kristian Lunden
Setesdal regionråd:	Nestleder Jon Rolf Næss
Knutepunkt Sørlandet regionråd:	Styreleder Gro Anita Mykjåland
Lindesnes regionråd:	Styreleder Helge Sandåker
Lister regionråd:	Styreleder Arnt Abrahamsen
Observatører:	Tine Sundtoft, Arild Eielsen, Tor Sommerseth, Jan Inge Tungesvik.
Meldt forfall:	Bjørn Ropstad, Harald Danielsen

Sak	TEMA	Ansvar
01/18	Godkjenning av innkalling	

	<p>Vedtak:</p> <p>Innkallingen godkjent u.a.</p>	Terje Damman
02/18	<p>Godkjenning av agenda</p> <p>Vedtak:</p> <p>Agendaen godkjent u.a.</p>	Terje Damman
03/18	<p>Godkjenning av referat fra møte 23.11.2017</p> <p>Vedtak:</p> <p>Referatet godkjent u.a.</p>	Terje Damman
04/18	<p>Planprogram Regionplan Agder 2030 (se lenke)</p> <p>http://regionplanagder.no/media/6946181/Forslag-til-planprogram-Regionplan-Agder-2030.pdf</p> <p>Prosjektleder Manuel Birnbrich presenterte planprogram Agder 2030</p> <p>Hovedmomenter i innspillsrunden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Viktig med god forankring i kommunene i tidlig fase ➤ Viktig at flankene blir hørt, ➤ Sørlandsrådet bør være styringsgruppe for planen ➤ Er det vurdert om planen bør vedtas av det nye fylkestinget i januar 2020. ➤ Regionplanen må oppleves forpliktende, og derfor viktig å konkretisere hovedtemaene ➤ Viktig å tenke vekst i hele regionen ➤ Kapasitet kan være en utfordring i planprosessen <p>Vedtak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sørlandsrådet tar saken til orientering • Saken følges opp høst 2018 	
05/18	<p>Orienteringssaker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Levekårsundersøkelsen LHBT v/ Toril Hogstad, se presentasjon her: • Viktige saker for Sørlandet: Harald Furre informerte om dokumentet som benyttes i forbindelse med det årlige mellom ordførerne i Arendal og Kristiansand, begge fylkesordførerne og Sørlandsbenken i desember hvert år. • Status fylkessammenslåing: Terje Damman informerte om at prosessene er i rute: Tine Sundtoft er tilsatt som prosjektleder/ny fylkesrådmann, avklaring av virkemidler for ansatte og prosessen med ny faggscole til Grimstad. • Status kommunesammenslåinger: Intet nytt å melde. <p>Vedtak:</p> <p>Tas til orientering</p>	

06/18 Hovedtema: Kultur- Opplevelser for livet

Aktør	Tema
Leder av faggruppe kultur-Agder 2020, Anne Tone Hageland.	Kort innledning
Leder av det regjeringsoppnevnte samarbeidsrådet for kultur og reiseliv, Reidar Fuglestad.	Hva er det nasjonale oppdraget? Hvordan kan kultur være en drivkraft for reiselivsnæringen regionalt og nasjonalt? Se presentasjonen her
Ansvarlig for kunst- og kultursatsingen i USUS, Kirsti Mathiesen Hjemdahl.	Verdifull og verdiskapende; samhandling mellom kunst, kultur og reiseliv i Agder. Se presentasjonen her
Prosjektleder Uthavner i verdensklasse, Hege Martinsen og seksjonsleder kulturminne, Aust-Agder fylkeskommune Aadne Sollie.	Regionens Uthavner er unike. Verdiskaping skjer i samspillet mellom vern og bruk. Hvilke veivalg står vi foran? Se presentasjonen her
Leder Olympiatoppen Sør, Solveig Pedersen.	Betydningen av en olympisk avdeling i Agder, og ringvirkningene vår virksomhet gir, langt utover idrettsmiljøene sine grenser. Se presentasjonen her
Adm. Dir. Kilden, Hans Antonsen.	Kunst som regional drivkraft. Se presentasjonen her

Styreleder i Lister regionråd, Arnt Abrahamsen, innleder debatten

Kulturbegrepet er bredt, vi dyrker det som vi er sterke på og kultur og natur er viktig, Vi er for dårlige til å samspille omkring kultur og turisme, se helheten og legge til rette for en helhetlig kultursatsing i regionen.

- Jon Rolf Næss: spennende innledninger: kommersialisere kulturen og naturen vår. Setesdal lever av turisme. Folk reiser til Setesdal grunnet naturen og kulturen. Vi kan bruke vår kultur på en mye bedre måte, for eksempel mat, Turistene ønsker å lære mer både om natur og kultur, og dette kan skape nye arbeidsplasser. Både Kilden og Arendal Kulturhus er relativt nye. Det har gjort mye med muligheten til å bruke kultur. Det å få programmet hjem vil bety mye. De store institusjonene langs kysten betyr mye for omland og distrikt.
- Harald Furre: Flotte presentasjoner som viser et løft i landsdelen - et paradoks i forhold til befolkningens synspunkt omkring kunst-siloen. Kulturskolene bør ta mål av seg til å bli kultursektorens svar på Olympiatoppen Sør. Det å gi barn og unge en kulturell ballast skaper hele mennesker. Idrett, kultur mm. Jobbe enda mer bevisst om både kompetanse og området.
- Randi Øverland: Dette er relevant i forhold til revisjon av regionplan 2030. Presentasjonene viser noe av den kompetansen regionen besitter. Kultur er viktig i skolen. For å bli kreativ er det med kunst og kultur avgjørende. Det handler om penger og prioriteringer: økt budsjett for kulturskolen med 4 mill i året:
- Gro Anita Mykjåland: Takk for flotte innlegg: strategisk, systematisk arbeid, blir optimistisk av å høre dette. Kulturskolen er viktig. Må kulturtalenter i dag dra til Oslo? Vi bør ha større ambisjoner:
- Arnt Abrahamsen: Viktig at vi våger å tenke de store tankene. Det er lov å tenke stort. Vi er i ferd med å utforme Regionplan 2030, det blir viktig å få frem betydningen av samspillet mellom kultur, natur og opplevelse.
- Gro Bråten: Det at forsamlingen gir uttrykk for at medlemmene i sørlandsrådet er inspirert. Noe er ukjent og det er en indikasjon på at det skjer mye som er lite kjent ute blant befolkningen. Hva tenker kommunene. Hvordan kan vi bruke de institusjonene som finnes og hvordan bruke kraftsenteret til glede for hele regionen. Her har vi et stort potensial. Vi må minne hverandre på at vi må være stolte:
- Torunn Ostad: Spennende og interessante innlegg: AHA- opplevelser. Fylkeskommunene har mange muligheter. Bruke kompetansen. Et stort spekter: satse på de som har mulighet. Klyngedannelser. Dette fungerer. Viktig at vi kjenner klyngene og løfte dem opp via det nye nasjonale samarbeidsorganet

- Reidar Fuglestad: Det er viktig at dere har samlet oss her i dag. Vi har allerede avtalt nye møter og vil jobbe videre med innspillene. Uthavn- prosjektet kan bli en teaterforestilling! Det er ingen motsetning mellom kunst og kultur. Hva er det kunstneriske prosjektet som kan bidra i levekårsutfordringen.
- Kirsti Hjemdahl: Det er viktig å tenke helhet, kunsten som skapende, vi må ha med det internasjonale perspektivet og vi må unngå å falle tilbake til sekketenkning.
- Aadne Solli: Unescoturisme: det gir oss både fordeler og utfordringer:
- Hege Martinsen: Uthavner som kunstutstilling, det er ingen motsetning mellom bevaring og bruk:
- Tine: Kultur er et av fem politikkområder i regionplan Agder 2020. Det høye ambisjonsnivået valgte Agder selv. Nå handler det om å gjøre enda mer av det vi har fått til

Oppsummering v Per Kristian Lunden:

Vi kan bruke kultur til å få denne regionen til å henge sammen. Ta posisjon nasjonalt og internasjonalt: Olympiatoppen: dette er bra og må brukes: Uthavnene og også levende bysentra er viktig og vi må finne balansen. Kultur og turisme: Kunsten har sin egenverdi og den må være utfordrende men også si noe om den regionen vi bor i. identiteten og kjenne seg igjen. Kunst-siloen er viktig for regionen.

Kammermusikkfestivalen: 15. februar: Nå er det flyttet fra Oslo til Kristiansand:

07/18	Neste møte 4. april: tid 13.00 – 17.00, Sted: (Mandal, Buen kulturhus)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Hovedtema Levekårssating Agder • Orientering Tour des fjords • Utredning Universitetssykehus 	
08/18	Evt: Gro Bråten. Det er behov for mer informasjon om forprosjekt levekårssatsing Agder.	

Vedlegg 1a

Utfordringer og anbefalinger fra innleiderne i hovedtema kultur 310118:

Nasjonalt samarbeidsorgan kultur og turisme, Reidar Fuglestad

- 1) Lytt til aktører som forstår og gjør helhetlig attraksjonsutvikling
- 2) Legg til rette for kunst- og kulturaktører som har ambisjoner og potensial

USUS v/ Kirsti Mathiesen Hjemdahl

- 1) Kunsten til folket og folket til kunsten
- 2) Digital tilgjengelighet er en hovedutfordring og mulighet

Uthavner i verdensklasse v/ Hege Martinsen og Aadne Sollie

Ta ansvar i kommunene for å bevare uthavnene verdifulle kulturmiljø.

- 1) Bidra til en langsiktig satsing, der uthavnene inngår i strategiske planer lokalt og regionalt.
- 2) Bruk deres innflytelse til å løfte uthavnene opp på et nasjonalt nivå – målsetningen om UNESCO må forankres lokalt, regionalt og nasjonalt.

Olympiatoppen Sør v/ Solveig Pedersen

- 1) «Stå sammen om å skape fremtidens store prestasjoner»
- 2) «Tenk stort, og store ting vil skje»

Kilden, v/ Hans Antonsen

- 1) Utforsk kunst som drivkraft for utvikling av landsdelen.

- 2) Hjelp oss med å nå dette målet: *Kilden skal vere leiande i Norden i utføring av det sosiale samfunnsoppdraget. (Innan 2020!)*